

УДК 327:339.92:339.97

DOI: <https://doi.org/10.30838/EP.198.15-22>**Величко К.Ю.**кандидат економічних наук
Державний біотехнологічний університет**Velychko Kateryna**

PhD in Economic Sc.

State Biotechnological University

<https://orcid.org/0000-0002-7751-585X>**Рачкован О.Д.**кандидат економічних наук
Державний біотехнологічний університет**Rachkovan Olha**

PhD in Economic Sc.

State Biotechnological University

<https://orcid.org/0000-0002-7775-6581>

СТРАТЕГІЧНЕ ПАРТНЕРСТВО УКРАЇНИ: КОНЦЕПТУАЛЬНІ ОСНОВИ ТА СУЧАСНІ РЕАЛІЇ

У статті досліджено теоретичні підходи до визначення дефініції «стратегічне партнерство» та проаналізовано особливості його формування в Україні як ключового інструменту зовнішньої політики, спрямованого на забезпечення національної безпеки країни. Окреслено вплив глобалізаційних процесів на трансформацію міждержавних відносин, що зумовлює необхідність координації дії у політичній, економічній, соціальній та культурній сферах задля ефективного реагування на глобальні виклики та побудову стратегічних партнерств. Систематизовано класифікаційні підходи до стратегічного партнерства, зокрема за кількістю учасників, рівнем суб'єктів, ступенем досягнення цілей і сферами суспільного життя. Особливий акцент зроблено на аналізі еволюції нормативно-правової бази України, яка визначає ключові зовнішньополітичні пріоритети та формує механізми взаємодії з провідними міжнародними партнерами. Також значну увагу зосереджено на сучасних напрямках зовнішньополітичної діяльності України, спрямованих на зміцнення стратегічного партнерства, досягнення миру, забезпечення надійних гарантій безпеки та відновлення країни. Зроблено висновок про стратегічне партнерство як механізм довгострокової взаємодії, який сприяє подоланню наслідків війни, забезпеченню сталого розвитку держави та її інтеграції в глобальну систему міжнародних відносин.

Ключові слова: стратегічне партнерство, дипломатія, міжнародна безпека, міжнародні переговори, НАТО, ЄС, міжнародне співробітництво, глобалізація.

STRATEGIC PARTNERSHIP OF UKRAINE: CONCEPTUAL BASIS AND MODERN REALITIES

The article examines theoretical approaches to the definition of “strategic partnership” as a key instrument of the State's foreign policy. Classification approaches to strategic partnership were generalized by the number of participants, level of subjects, degree of achievement of goals, and spheres of public life. The analysis was carried out on the legal framework of Ukraine, which defines its key foreign policy priorities and mechanisms of cooperation with international partners. Strategic partnership was considered as a mechanism for combining states' efforts to achieve common goals and counter global challenges. The peculiarities of Ukraine's strategic partnership were studied in the context of its foreign policy activities. It was determined that strategic partnership in the modern sense is a multifaceted phenomenon that covers various aspects of interaction between states. In the scientific literature, there is no single approach to defining this concept; scholars consider strategic partnership as a form of cooperation based on common long-term interests and involving policy coordination in certain areas, and also focus on mutual trust and common values that form the basis of partnerships. In a broad sense, a strategic partnership can include political, economic, military, technological, and cultural cooperation. The article highlights the impact of globalization on the transformation of interstate relations, which requires coordination of actions in the political, economic, social, and cultural spheres. For Ukraine, globalization opens up opportunities to strengthen its position in the international arena through participation in international organizations and initiatives. It was established that Ukraine's key partners are the United States, the United Kingdom, and the EU

countries, which play a leading role in supporting the state in times of war. Special emphasis was placed on Ukraine's cooperation with NATO aimed at integration into the Alliance's collective security system. The evolution of legal documents, such as the Law of Ukraine "On the Principles of Domestic and Foreign Policy" and the National Security Strategy of Ukraine, reflects the state's aspirations for European and Euro-Atlantic integration. The signing of the Association Agreement with the EU was a key stage in this process. The analysis concluded that strategic partnership is a fundamental mechanism for strengthening Ukraine's international position, ensuring national security, economic growth, and integration into the collective security system.

Keywords: strategic partnership, diplomacy, international security, international negotiations, NATO, EU, international cooperation, globalization.

JEL classification: F50, F51, H56, O19.

Постановка проблеми. У сучасній системі міжнародних відносин стратегічне партнерство набуває дедалі більшого значення порівняно з іншими видами міжнародного співробітництва. Для України, яка зіштовхнулася з безпрецедентними викликами через збройну агресію РФ, стратегічне партнерство стає критично значущим інструментом забезпечення національної безпеки, відновлення державного суверенітету та побудови стійкого миру. Війна стала чинником, що зумовив переосмислення наявних міжнародних партнерств і вибудовування нових форматів співпраці, спрямованих на зміцнення обороноздатності країни, підвищення її економічного потенціалу та розширення міжнародної підтримки. Одним із ключових завдань є перехід від стану війни до мирного відновлення, що вимагає системного підходу до формування та реалізації стратегічних партнерств, здатних забезпечити ефективну інтеграцію України у глобальні економічні й політичні структури та сприяти довгостроковій стабільності. Актуальність дослідження зумовлена необхідністю аналізу ефективності існуючих стратегічних партнерств України, оскільки більшість із них мали доволі декларативний характер. Це, своєю чергою, вимагає оцінки їхньої трансформації у поствоєнний період і визначення перспектив подальшого розвитку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика стратегічного партнерства найчастіше висвітлюється в контексті реалізації його принципів на різних рівнях та специфіки створення стратегічних альянсів у міжнародному ландшафті. Різні аспекти стратегічного партнерства висвітлювалися як дипломатами, політиками, так і науковцями. З. Бжезинський (*Z. Brzezinski*) [1] наголошував на важливості глобальної стратегії та висвітлював природу альянсів та стратегічного партнерства, Г. Кіссінджер (*H. Kissinger*) [2] зосереджувався на геополітичних стратегічних альянсах та їх впливі на розвиток дипломатії та міжнародних відносин. Е. Моравчик (*A. Moravcsik*) [3] розглядав економічні та інституційні аспекти стратегічного партнерства в Європейському Союзі. Серед вітчизняних дослідників доцільно виділити наукові роботи Д. Кудирко (*D. Kudyrko*) [4], О. Гнипа (*O. Hnypa*) [5], П. Черевко та І. Черевко (*P. Cherevko & I. Cherevko*) [6], А. Гандзюри (*A. Gandzyura*) [7], Н. Ржевської (*N. Rzhavska*) [8], А. Ходжаян (*A. Khodzhayan*) [9], Г. Шелест (*G. Shelest*) [10], І. Жовкві (*I. Zhovkva*) [11], Л. Чекаленко (*L. Chekalenko*) [12], В. Герасимчук (*V. Gerasymchuk*) [13] та ін. Наукові роботи цих дослідників охоплюють широкий спектр проблематики стратегічного

партнерства, включаючи його концептуальне визначення, аналіз довготривалих взаємовигідних відносин між країнами, міжнародними організаціями та інституціями. Особлива увага приділяється різним рівням і напрямкам стратегічного партнерства: від політичного й економічного до безпекового та культурного співробітництва та членства у безпекових блоках.

Попри значну кількість наукових праць, залишається недостатньо вивченим питання ефективності реалізації стратегічних партнерств України в умовах сучасних геополітичних викликів. Зокрема, подальшого вивчення потребує узгодженість стратегічних партнерств із національними пріоритетами та їх практична результативність у контексті євроінтеграції та глобальної безпеки.

Мета статті дослідити сутність стратегічного партнерства, проаналізувати його особливості в контексті сучасних викликів, зокрема в умовах війни, та визначити ключові напрями співпраці України з міжнародними партнерами для зміцнення міжнародної позиції держави, забезпечення довготривалого миру та сталого розвитку.

Виклад основних результатів дослідження. Процеси глобалізації посилюють взаємозв'язки між державами в політичній, економічній, соціальній та культурній сферах. Саме глобалізація становила основу розвитку стратегічного партнерства, оскільки підвищення взаємозалежності країн потребує тіснішої координації зусиль щодо вирішення міжнародних проблем, які набули характер глобальних - забезпечення безпеки, економічного зростання та стійкого розвитку. Безумовно, стратегічне партнерство є складовою зовнішньої політики держави та частиною її стратегії. І. Жовква (*I. Zhovkva*), при характеристиці дефініції «стратегічне партнерство» наголошує на особливості цього інструменту державної зовнішньої політики, використання якого відбувається через узгодження дій у міжнародній площині з іншими державами, призводячи до виникнення особливого виду міждержавного співробітництва країн» [11, С. 32-38]. Л. Чекаленко (*L. Chekalenko*) зазначає, що стратегічне партнерство «є вищою сходинкою взаємовідносин між державами порівняно зі звичайними відносинами» [12]. На думку А. Ходжаян (*A. Khodzhayan*) «стратегічний характер партнерських відносин забезпечується їх винятковістю (пріоритетністю), яка передбачає зосередження зусиль на реально значущих, стратегічно важливих напрямках зовнішньоекономічної та зовнішньополітичної взаємодії; їх спільні інтереси, що зумовлюють довгостроковий

характер таких відносин; вибірковість шляхом визначення кола стратегічних (ключових) партнерів» [9, С. 48-53]. Н. Ржевська (*N. Rzhavska*) характеризує дефініцію з двох точок зору «як інструмент зовнішньополітичної діяльності держави, і як модель зовнішньополітичних міждержавних відносин» [8, С. 4-12]. А. Гандзюра (*A. Handzyura*) інтерпретує стратегічне партнерство у сфері міжнародних відносин як форму довгострокового взаємовигідного співробітництва, яке здійснюється між рівноправними суб'єктами міжнародної взаємодії з метою спільного вирішення найважливіших завдань. [7, С. 376-383]. Г. Шелест (*G. Shelest*) системно розглядає стан стратегічного партнерства України та акцентує увагу при визначенні його сутності на критеріальному підході [10].

Таким чином, стратегічне партнерство виступає як ключовий інструмент зовнішньої політики держави, що забезпечує довгострокову та виняткову взаємодію між рівноправними суб'єктами міжнародних відносин на основі спільних стратегічних інтересів і цілей. У концептуальному вимірі воно характеризується пріоритетністю у зовнішньополітичній співпраці, селективним підходом до визначення ключових партнерів і

концентрацією зусиль на стратегічно важливих напрямках взаємодії. Як модель міждержавних відносин, стратегічне партнерство сприяє координації дій на міжнародній арені, формуванню стійкого довгострокового співробітництва та ефективного вирішенню ключових завдань в умовах глобалізації.

Стратегічне партнерство репрезентує вищу форму міжнародної співпраці, що виходить за межі традиційних міждержавних відносин завдяки підвищеній глибині взаємодії та рівню взаємозалежності. Воно передбачає системний підхід до координації спільних дій у політичній, економічній, безпековій, соціальній та інших сферах, базуючись на довгостроковій взаємній зацікавленості сторін у досягненні спільних стратегічних цілей. У цьому контексті стратегічне партнерство може розглядатися як парадигма міжнародної взаємодії, що передбачає не лише формальну інституціоналізацію відносин, а й структурну трансформацію механізмів співпраці, адаптованих до сучасних глобальних викликів. Типологізація видів стратегічного партнерства на міжнародній арені може гуртуватися на різних критеріях (табл. 1).

Таблиця 1

Критеріальна характеристика стратегічного партнерства

Критерій	Вид стратегічного партнерства	Характеристика	Приклад
Кількість учасників	Двостороннє	Партнерство між двома суб'єктами міжнародних відносин.	Партнерство між Україною та США.
	Багатостороннє	Партнерство, що включає кілька учасників.	Східне партнерство як ініціатива ЄС
Рівень суб'єктів	Міждержавне	Співпраця виключно між державами.	Союз між Францією та Німеччиною в межах ЄС.
	Держави та міжнародні організації	Партнерство між державами та міжнародними організаціями.	Співпраця України та НАТО через Програму розширених можливостей НАТО для України.
	Міжнародні організації	Взаємодія виключно між міжнародними організаціями.	Співпраця ООН та МВФ у сфері подолання глобальних криз.
Ступінь досягнення цілей	Ефективне	Партнерство, яке досягає поставлених цілей.	Успішна реалізація Угоди про асоціацію з ЄС
	Неефективне	Партнерство, яке не забезпечує досягнення задекларованих цілей.	Неефективна співпраця у рамках субрегіонального об'єднання ОЧЕС (Organization of Black Sea Economic Cooperation)

Джерело: систематизовано автором на основі [5; 7;11; 13; 14]

Найбільшого поширення набула класифікація стратегічного партнерства за сферою суспільного життя, у якій здійснюється взаємодія. Відповідно до цього підходу, виділяють стратегічне партнерство у політичній, економічній, соціальній та культурній сферах (табл. 2).

У наукових джерелах розглядаються різні підходи до визначення типів стратегічного партнерства. О. Гнипом (*O. Hnyup*) виділено 5 різних типів стратегічного партнерства залежно від їх реалізації та бажаного результату, при цьому автор наголошував, що в основі такого партнерства є такі критерії як спільний кордон, спільність економічного розвитку, культурна та

регіональна близькість, наявність договору [5, С. 162-165]. Дослідження та аналіз практики міжнародних відносин дозволяють виділити певні форми стратегічного партнерства. Т. Щербіна (*T. Shcherbina*) уточнює, що у науковій літературі виділяють чотири основні моделі стратегічного партнерства (табл.3): представницьке стратегічне партнерство; партнерство, що спрямоване на протидію спільній загрози; тактичне партнерство з орієнтацією на досягнення стратегічних результатів, а також асиметричне стратегічне партнерство» [14, С. 306-314].

Таблиця 2

Класифікація стратегічного партнерства за сферами суспільного життя

Сфера суспільного життя	Характеристика стратегічного партнерства	Приклад
Політична	Партнерство, спрямоване на координацію політичних дій, досягнення спільних цілей у зовнішній політиці, безпеці та міжнародній взаємодії.	Співпраця України та НАТО у забезпеченні міжнародної безпеки.
Економічна	Взаємодія, зосереджена на економічному співробітництві, залученні інвестицій, розвитку торгівлі та спільних проєктів у сфері економіки.	Угода про асоціацію з ЄС, що включає зону вільної торгівлі.
Соціальна	Партнерство, орієнтоване на вирішення соціальних питань, таких як охорона здоров'я, освіта, соціальний захист населення.	Співпраця України з ВООЗ у сфері охорони здоров'я та боротьби з епідеміями.
Культурна	Співробітництво, спрямоване на збереження та обмін культурними цінностями, розвиток науково-технічної та освітньої співпраці.	Українсько-французький культурний обмін у рамках діяльності Alliance Française.

Джерело: систематизовано автором на основі [5; 7; 11; 13; 14]

Таблиця 3

Порівняльна характеристика моделей стратегічного партнерства

Критеріальна ознака	Вид стратегічного партнерства			
	Представницьке	Проти спільної загрози	Тактичне	Асиметричне
Мета	Представлення спільних інтересів на міжнародній арені	Протидія спільному ворогу або загрози	Тимчасова кооперація для досягнення конкретної стратегічної мети	Співпраця сильнішого партнера з менш впливовим для взаємної вигоди
Основний фокус	Довгострокова координація дій у політичній, економічній та культурній сферах	Оборона та безпека	Виконання конкретних завдань	Підтримка розвитку слабшого партнера та забезпечення інтересів сильнішого
Характер взаємодії	Поглиблена і рівноправна співпраця	Оборонний союз	Обмежена співпраця в окремих сферах	Асиметрична залежність одного партнера від іншого
Тривалість співпраці	Довгострокова	До усунення загрози	Тимчасова	Залежить від досягнення стратегічних інтересів
Приклади	EU NATO	Спільна протидія агресивним діям РФ через війну в Україні	Співпраця між державами під час економічних криз	Відносини США з Україною

Джерело: систематизовано автором на основі [14]

Якщо розглядати становлення стратегічного партнерства України, то першим офіційним документом, що окреслив зовнішньополітичні пріоритети нашої держави була Постанова Верховної Ради України «Про основні напрями зовнішньої політики України» [15] (1993 р., на сьогодні не діє), де було зроблено акцент на відносинах з прикордонними державами як стратегічними партнерами України. Далі Закон України «Про засади внутрішньої і зовнішньої політики» (2010 р., зі змінами 2014-2022 рр. є чинним) [16] у першій редакції 2010 р. декларував позаблоковий статус України, що означало відсутність намірів приєднуватися до військово-політичних союзів. У 2014 р. Верховна Рада внесла правки, які передбачали відмову від позаблокового статусу. В оновленій версії вже чітко вказувалося на стратегічний курс України щодо інтеграції в Європейський Союз та НАТО.

Більш змістовним щодо стратегічних пріоритетів

стала Стратегія національної безпеки України 2015 р., у якій визначено євроатлантичну інтеграцію, посилення співпраці з НАТО та країнами Європейського Союзу, а також стратегічне партнерство зі США. Стратегією національної безпеки було визначено дві групи стратегічних партнерів (група стратегічних партнерів: країни та організації, з якими Україна має тісне політичне, економічне та безпекове співробітництво та група важливих міжнародних партнерів: країни, з якими Україна співпрацює для досягнення конкретних цілей у зовнішній політиці чи економіці).

Стратегією зовнішньополітичної діяльності України 2021 р. висвітлено вже п'ять типів стратегічних відносин та 13 держав. Стратегія включає наступні складові для стратегічного партнерства, які формують стратегічний вектор зовнішньої політики України, спрямований на зміцнення її міжнародних позицій та забезпечення національної безпеки:

1. Протидія російській агресії та відновлення територіальної цілісності України визнані найвищим пріоритетом. Документ містить комплекс заходів, спрямованих на протидію експансії РФ.

2. Європейська та євроатлантична інтеграція визначені ключовими напрямками зовнішньої політики.

3. Формування стратегічних партнерств: у документі окреслено коло держав, співпраця з якими має пріоритетний характер.

4. Розширення географії міжнародних відносин, що охоплює такі регіони, як Індостихоокеанський, Центральна Азія, Близький Схід, Африка та Латинська Америка.

5. Багатостороннє співробітництво в рамках міжнародних організацій як один із ключових напрямків зовнішньополітичної діяльності.

6. Економізація зовнішньополітичної діяльності, що передбачає активізацію економічної складової у міжнародних відносинах, розвиток публічної дипломатії, захист прав українців за кордоном, а також вирішення питань, пов'язаних із трудовою міграцією.

Сьогодні на основі наявних зовнішньополітичних викликів, головним з яких є військова агресія РФ, Україна потребує активного формування нових стратегічних партнерств та зміцнення існуючих, для посилення своєї позиції на міжнародній арені. Це зумовлено необхідністю адаптації до змін у геополітичному середовищі, переорієнтації економічних і безпекових пріоритетів, а також розширення кола міжнародних союзників. Президент України В. Зеленський визначив п'ять ключових напрямків зовнішньої політики, які впливатимуть на формування стратегічного партнерства [17, 18]:

- просування «формули миру» через дипломатичні й політичні механізми, спрямовані на забезпечення миру та відновлення територіальної цілісності України;
- забезпечення зовнішньої військової підтримки та посилення міжнародного санкційного тиску на державу-агресора, зокрема через постачання зброї та координацію санаційної політики;
- євроатлантична інтеграція та політика сусідства, що передбачають прискорення інтеграції до Європейського Союзу та НАТО, забезпечення безпекових гарантій, а також розвиток відносин партнерства із сусідніми державами;
- мобілізація міжнародної підтримки для відновлення економіки України, проведення структурних реформ та реалізації інфраструктурних проєктів;
- забезпечення прав і захисту українських громадян, як на території України, так і за її межами, через дипломатичні представництва та посилення зв'язків з українською діаспорою.

Ці напрями вказують на необхідність розширення стратегічних партнерств, де закінчення війни, на основі запропонованої «формули миру», є найвищим пріоритетом. І саме у цьому контексті особливого значення набуває система ефективного стратегічного партнерства України, здатна забезпечити не лише досягнення національних інтересів, але й гарантії

запобігання новим військовим конфліктам у майбутньому.

Сполучені Штати Америки залишаються ключовим стратегічним партнером України, що закріплено Хартією про стратегічне партнерство між Україною та США (2008 р., оновлена у 2021 р.) [19]. За офіційними даними, загальний обсяг допомоги США з 2022 р. становив 28,18 млрд дол. США, а наприкінці 2024 р. Президент Д. Байден оголосив про виділення додаткових 3,4 млрд дол. США у формі прямої фінансової підтримки [20]. Стратегічне партнерство між державами відіграє вирішальну роль у зміцненні обороноздатності України, запровадженні санкцій проти держави-агресора та сприянні інтеграції України до євроатлантичних структур.

Водночас політичні трансформації у США, зокрема повернення Д. Трампа на посаду Президента, можуть спричинити корекцію рівня двосторонньої співпраці. Незважаючи на високий рівень очікувань від нової адміністрації, існують обґрунтовані занепокоєння щодо можливого перегляду обсягів допомоги Україні, зокрема в частині військової та фінансової підтримки. Враховуючи це, для України критично важливо не лише зберегти стратегічне партнерство зі США, а й розширювати механізми взаємодії на багатосторонньому рівні, диверсифікуючи міжнародну підтримку задля забезпечення стійкості національної безпеки.

Безумовно, Україні хотілося б досягти рівня співпраці зі США на кшталт відносин США з Ізраїлем, що має статус Major Non-NATO Ally. Цей статус не передбачає прямих зобов'язань США надавати військову допомогу в разі нападу на країну, але має низку переваг для країни-партнера: спрощений доступ до американських оборонних технологій; можливість участі в спільних військових дослідженнях і навчаннях; пріоритетність у закупівлі надлишкової військової техніки США; фінансування закупівлі військової техніки через програми, на кшталт Foreign Military Financing.

Окрім США, стратегічне партнерство з Європейським Союзом та його ключовими членами - Німеччиною та Францією - також відіграє вирішальну роль у відновленні територіальної цілісності, посиленні економічної стійкості та прискоренні європейської інтеграції України. ЄС з початку війни надав 40,54 млрд дол. США [20]. Україна та Європейський союз підписали Рамкову угоду щодо фінансування чотирирічного пакету фінансової допомоги Ukraine Facility сумою 50 млрд євро, що включає переваги швидкого отримання коштів, гнучкість у їх використанні та низькі процентні ставки [21].

Важливу роль відіграють Польща, Литва та Велика Британія, які одними з перших надали летальну зброю Україні, а також послідовно підтримують її на політичному та військовому рівнях. Україна продовжує розширювати стратегічні партнерства з країнами Балтії, Скандинавії, Японією, Канадою та Австралією, що сприяє посиленню її позицій у міжнародному співтоваристві.

Критично важливим є посилення стратегічного партнерства та інтеграція до НАТО з точки зору

забезпечення миру та отримання безпекових гарантій для України. Сучасний рівень співпраці України з Альянсом демонструє значні досягнення у військовій, політичній та інституційній сферах. 30 вересня 2022 р. Україна подала заявку на прискорену процедуру вступу до Альянсу, що відображає прагнення стати повноправним її членом.

Одним із ключових аспектів є військово-технічне партнерство, яке досягло нового рівня завдяки діяльності контактної групи з підтримки України «Рамштайн» (*Ukraine Defense Contact Group*). Ця співпраця сприяє переозброєнню Збройних Сил України згідно стандартами НАТО та інтеграції українського військово-промислового комплексу до оборонної системи країн Альянсу. У квітні 2023 р. відновлено роботу Комісії Україна-НАТО, а Вільнюський саміт НАТО започаткував принципово новий формат співпраці - Раду Україна-НАТО, яка дозволяє Україні брати участь у прийнятті рішень з ключових питань безпеки. Не менш важливим для розвитку цього стратегічного партнерства є збільшення підтримки інтегрування України до НАТО з боку її держав-членів. У 2023 р. Україна провела активну політико-дипломатичну кампанію серед країн Альянсу, що містила підписання спільних заяв та декларацій із 11 країнами Західної та Північної Європи. Ці документи підкреслюють спільні зусилля задля укріплення безпеки в регіоні та підтримки України на її шляху до членства в НАТО. Перше засідання Ради на вищому рівні стало підтвердженням стратегічної важливості цього формату.

Марк Рютте, Генеральний секретар НАТО зазначив, що «Україна є на незворотному шляху до НАТО і стане, ймовірно, 33-м членом Альянсу» [22]. Такі кроки не лише посилюють обороноздатність України, але й наближують її інтегрування у євроатлантичний безпековий простір. Інтенсивна політико-дипломатична активність України, що націлена на отримання підтримки з боку країн-членів НАТО, є ключовою складовою політики євроатлантичного курсу держави. Подальше розширення співпраці в рамках Ради Україна-НАТО, зміцнення взаємодії з військовими структурами Альянсу та адаптація національної безпекової системи до стандартів НАТО є визначальними для інтеграції України до системи колективної безпеки. Таким

чином, стратегічне партнерство України з НАТО не лише забезпечує підтримку в умовах сучасних викликів, але й формує основу для стабільного розвитку держави та її майбутнього як повноправного члена євроатлантичного співтовариства.

Висновок. Стратегічне партнерство залишається ключовим інструментом зовнішньої політики України, яке сприяє її інтеграції у глобальні процеси, забезпеченню національної безпеки та формуванню довгострокових взаємовигідних відносин із міжнародними партнерами. Типологізація стратегічного партнерства дозволяє ефективно визначати пріоритети, залежно від актуальних викликів і можливостей, що постають перед державою. Особливої важливості набуває поглиблення співпраці з ключовими партнерами, зокрема з країнами Європейського Союзу, НАТО, Великою Британією та США. Поглиблення інтеграції до ЄС через реалізацію Угоди про асоціацію, участь у програмах НАТО та розширення двосторонніх зв'язків формують надійну основу для зміцнення обороноздатності України та її інтеграції в систему колективної безпеки. У контексті повоєнного відновлення стратегічне партнерство повинно орієнтуватися на розвиток пріоритетних сфер, таких як: безпековий напрямок через поглиблення співпраці у сфері оборони, обміну технологіями та кібербезпеки; економічний - відновлення країни, залучення іноземних інвестицій, розширення торговельних можливостей, підтримка інновацій та відновлення інфраструктури; сталий розвиток - реалізація спільних екологічних проектів та ініціатив із відновленої енергетики.

Нормативно-правова база України потребує подальшого вдосконалення для забезпечення ефективного функціонування стратегічних партнерств, зокрема шляхом посилення її відповідності міжнародним стандартам. Сучасні виклики, пов'язані з військовою агресією, підкреслюють важливість консолідації зусиль із партнерами задля досягнення стабільності, збереження суверенітету України та забезпечення її сталого розвитку. Саме побудова ефективних стратегічних партнерств є не лише фундаментом реалізації національних інтересів, а й передумовою інтеграції України до провідних світових економічних і безпекових систем.

Список використаних джерел:

1. Brzezinski Zbigniew K. (1997). *The Grand Chessboard: American Primacy and Its Geostrategic Imperatives*. New York: Basic Book, 256 p.
2. Kissinger H. *Diplomacy*. (1994). New York: Simon & Schuster, 904 p.
3. Moravcsik Andrew. (1991). *Negotiating the Single European Act: National Interests and Conventional Statecraft in the European Community*. *International Organization* Vol. 45(1). No. 1. Pp. 9-56.
4. Кудирко Л.П., Ватах Ю.О. (2024). Стратегічне партнерство України та Туреччини у військово-торгівельній сфері. *Економічний простір*, № 191. С. 185-192. DOI: <https://doi.org/10.32782/2224-6282/191-30>.
5. Гнип О. (2011). Стратегічне партнерство та його моделі у міжнародних відносинах. Гуманітарні та соціальні науки: матеріали III Міжнародної конференції молодих вчених (24-26 листопада 2011 р.), Львів, Нац. ун-т «Львівська політехніка», С. 162-165.
6. Черевко П., Черевко І. (2021). Сучасний стан стратегічного партнерства України зі Сполученими Штатами Америки: правові аспекти. *Геополітичні пріоритети України*, Вип. 2(27). С. 26-35. DOI: [https://doi.org/10.24144/2078-1431.2021.2\(27\).26-35](https://doi.org/10.24144/2078-1431.2021.2(27).26-35).
7. Гандзюра А.В. (2020). Стратегічне партнерство як інструмент реалізації міжнародних двосторонніх

відносин. Юридичний вісник, С. 376-383. DOI: <https://doi.org/10.32837/yuv.v0i1.1654>.

8. Ржевська Н.Ф. (2018). Стратегічні прогнози щодо перспектив стратегічного партнерства для України. Актуальні проблеми міжнародних відносин, № 137. С. 4-12.

9. Ходжаян А.О. (2017). Стратегічне партнерство як форма міждержавного співробітництва. Науковий вісник Полісся, № 1(3(11)). С. 48-53.

10. Шелест Г. (2021). Стратегічне партнерство без стратегії. Аналітична записка програми Безпекових студій Ради зовнішньої політики «Українська призма» в рамках проекту Інституційного розвитку аналітичних центрів за підтримки Посольства Швеції в Україні, Ініціативи відкритого суспільства для Європи (OSIFE) та Міжнародного фонду «Відродження». Рада зовнішньої політики «Українська призма», 22 с.

11. Жовква І.І. (2003). Моделі стратегічного партнерства. Актуальні проблеми міжнародних відносин, № 4. Ч. II. С. 32-38.

12. Чекаленко Л.Д. (2015). Зовнішня політика України : підручник / за наук. ред. ректора Дипломатичної академії України при МЗС України М.А Кулініча ; відп. ред. перший проректор ДАУ при МЗС України В.Г. Ціватий. Київ : LAT&K, 477 с.

13. Герасимчук В.Г. (2014). Стратегічне партнерство: принципи, інструментарій, ефективність. Економічний вісник НТУУ «КПІ», № 11. С. 61-66.

14. Щербіна Т. (2014). Теорії регіональної економічної інтеграції в контексті розвитку міжнародних відносин. Проблеми і перспективи банківської системи України, № 38. С. 306 -314.

15. Про Основні напрями зовнішньої політики України: Постанова Верховної Ради України. (1993 р.). Офіційний портал Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3360-12#Text>.

16. Про засади внутрішньої та зовнішньої політики: Закон України. 2010 р. (зі змінами і доповненнями 2014-2022 рр.). Офіційний портал Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2411-17#Text>.

17. Зеленський озвучив послам України п'ять орієнтирів на наступний політичний сезон. UNN Українські національні новини. URL: <https://unn.ua/news/zelenskiy-ozvuchiv-poslam-ukrayini-pyat-orientiriv-na-nastupniy-politichniy-sezon>.

18. Україна назвала п'ять ключових цілей зовнішньої політики у 2025 році. (2024). URL: <https://112.ua/ukraina-nazvala-pat-klucovih-cilej-zovnisnoi-politiki-u-2025-roci-50529>.

19. Хартія стратегічного партнерства США - Україна. URL: <https://ua.usembassy.gov/uk/u-s-ukraine-charter-on-strategic-partnership/>.

20. Добровольська К. (2024). Зовнішня підтримка України: скільки коштів надійшло в країну з 2022 року. URL: https://24tv.ua/economy/skilki-groshey-otrimala-ukrayina-vid-partneriv-yaki-krayini-vidilili_n2685727.

21. Величко К.Ю. (2024). Економічна дипломатія України в умовах війни. Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг. Харків: ДБТУ, Вип. 2(36). С. 64-76. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.14634077>.

22. Рютге М. Україна, схоже, буде 33-м членом НАТО. (2024). URL: <https://www.holosameryky.com/a/rutte-ukrainina-nato/7825972.html>.

References:

1. Brzezinski Zbigniew K. (1997). The Grand Chessboard: American Primacy and Its Geostrategic Imperatives. New York: Basic Book, 256 p. [in English].

2. Kissinger H. Diplomacy. (1994). New York: Simon & Schuster, 904 p. [in English].

3. Moravcsik Andrew. (1991). Negotiating the Single European Act: National Interests and Conventional Statecraft in the European Community. International Organization Vol. 45(1). No. 1. Pp. 9-56. [in English].

4. Kudyрко L.P., Vatakh Yu.O. (2024). Stratehichne partnerstvo Ukrainy ta turechchyny u viiskovo-torhovelnii sferi [Strategic partnership between Ukraine and Turkey in the military-trade sphere]. Economic space, No. 191. Pp. 185-192. DOI: <https://doi.org/10.32782/2224-6282/191-30>. [in Ukrainian].

5. Hnyч O. (2011). Stratehichne partnerstvo ta yoho modeli u mizhnarodnykh vidnosynakh [Strategic partnership and its models in international relations]. Humanities and Social Sciences: Proceedings of the III International Conference of Young Scientists (November 24-26, 2011, Lviv) : Lviv Polytechnic Publishing House. pp. 162-165. [in Ukrainian].

6. Cherevko P., Cherevko I. (2021). Suchasnyi stan stratehichnoho partnerstva Ukrainy zi Spoluchenymy Shtatam Ameriky: pravovi aspekty [Current state of Ukraine's strategic partnership with the United States of America: legal aspects]. Geopolitical priorities, No. 2(27). Pp.26-35. DOI: [https://doi.org/10.24144/2078-1431.2021.2\(27\).26-35](https://doi.org/10.24144/2078-1431.2021.2(27).26-35). [in Ukrainian].

7. Gandzyura A.V. (2020). Stratehichne partnerstvo yak instrument realizatsii mizhnarodnykh dvostoronnykh vidnosyn [Strategic partnership as a tool for implementing international bilateral relations]. Legal Bulletin, No. 1. Pp.376-383. [in Ukrainian].

8. Rzhetskaya N.F. (2018). Stratehichni prohnozy shchodo perspektyv stratehichnoho partnerstva dlia Ukrainy [Strategic forecasts regarding the prospects of strategic partnership for Ukraine]. Current problems of international relations, No. 137. Pp. 4-12. [in Ukrainian].

9. Khojayan A.O. (2017). Stratehichne partnerstvo yak forma mizhderzhavnogo spivrobitnytstva [Strategic partnership as a form of interstate cooperation]. Scientific Bulletin of Polissya, No. 1(3(11)). Pp. 48-53. [in Ukrainian].
10. Shelest G. (2021). Stratehichne partnerstvo bez stratehii. Analitychna zapyska prohramy Bezpekovykh studii Rady zovnishnoi polityky «Ukrainska pryzma» v ramkakh proektu Instytutsiinoho rozvytku analitychnykh tsentriv za pidtrymky Posolstva Shvetsii v Ukraini, Initsiatyvy vidkrytoho suspilstva dlia Yevropy (OSIFE) ta Mizhnarodnogo fondu «Vidrodzhennia». [Strategic Partnership Without Strategy. Analytical Note of the Security Studies Program of the Foreign Policy Council "Ukrainian Prism" within the framework of the Think Tank Institutional Development Project with the support of the Embassy of Sweden in Ukraine, the Open Society Initiative for Europe (OSIFE), and the International Renaissance Foundation]. Foreign Policy Council «Ukrainian Prism», 22 p. [in Ukrainian].
11. Zhovkva I.I. (2003). Modeli stratehichnogo partnerstva. [Strategic partnership models]. Current problems of international relations, No. 41. Part II. Pp. 32-38. [in Ukrainian].
12. Chekalenko L.D. (2015). Zovnishnia polityka Ukrainy. [Foreign policy of Ukraine]. Kyiv: LAT&K. 477 p. [in Ukrainian].
13. Gerasymchuk V.G. (2014). Stratehichne partnerstvo: pryntsypy, instrumentarii, efektyvnist. [Strategic partnership: principles, tools, effectiveness]. Economic Bulletin of NTUU «KPI», No. 11. Pp. 61-66. [in Ukrainian].
14. Shcherbina T. (2014). Teorii rehionalnoi ekonomichnoi intehtatsii v konteksti rozvytku mizhnarodnykh vidnosyn [Theories of regional economic integration in the context of the development of international relations]. Problems and prospects of the banking system of Ukraine, No. 38. Pp.306 -314. [in Ukrainian].
15. Postanova Verkhovnoi Rady Ukrainy «Pro Osnovni napriamy zovnishnoi polityky Ukrainy». [Resolution of the Verkhovna Rada of Ukraine "On the Main Directions of Ukraine's Foreign Policy"]. (1993p.). Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3360-12#Text>. [in Ukrainian].
16. Pro zasady vnutrishnoi ta zovnishnoi polityky: Zakon Ukrainy. 2010r. (zi zminamy i dopovnenniamy 2014-2022.). [On the principles of domestic and foreign policy: Law of Ukraine. 2010 (with amendments and additions in 2014-2022)]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2411-17#Text>. [in Ukrainian].
17. Zelenskyi ozvuchyv poslam Ukrainy piat oriientyriv na nastupnyi politychnyi sezon. [Zelenskyi outlined five guidelines for the next political season to Ukraine's ambassadors]. Retrieved from: <https://unn.ua/news/zelenskiy-ozvuchiv-poslam-ukrayini-pyat-oriyentiriv-na-nastupniy-politichniy-sezon>. [in Ukrainian].
18. Ukraina nazvala piat kluchovykh tsilei zovnishnoi polityky u 2025 rotsi [Ukraine has named five key foreign policy goals for 2025]. Retrieved from: <https://112.ua/ukraina-nazvala-pat-klucovih-cilej-zovnisnoi-politiki-u-2025-roci-50529>. [in Ukrainian].
19. Khartiia stratehichnogo partnerstva SShA - Ukraina [Charter of Strategic Partnership between the United States and Ukraine]. Retrieved from: <https://ua.usembassy.gov/uk/u-s-ukraine-charter-on-strategic-partnership/>. [in Ukrainian].
20. Dobrovolska K. (2024). Zovnishnia pidtrymka Ukrainy: skilky koshtiv nadiishlo v krainu z 2022 roku [External support for Ukraine: how much money has arrived in the country since 2022]. Retrieved from: https://24tv.ua/economy/skilki-groshey-otrimala-ukrayina-vid-partneriv-yaki-krayini-vidilili_n2685727. [in Ukrainian].
21. Velychko K.Yu. (2024). Ekonomichna dyplomatiia Ukrainy v umovakh viiny. [Economic diplomacy of Ukraine in times of war]. Economic strategy and prospects for the development of trade and services. Kharkiv. SBTU, No. 2(36). Pp.64-76. [in Ukrainian].
22. Riutte M: Ukraina, skhozhe, bude 33-m chlenom NATO. [M. Rutte: Ukraine looks set to become NATO's 33rd member]. Retrieved from: <https://www.holosameryky.com/a/rutte-ukraina-nato/7825972.html>. [in Ukrainian].